

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2013

Správa

**o výsledkoch externej časti a písomnej formy
internej časti maturitnej skúšky
z francúzskeho jazyka úroveň B2**

PhDr. Agnesa Fanová
Mgr. Tomáš Ficek

Bratislava 2013

Obsah

Úvod	3
1 Charakteristika testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2.....	4
2 Výsledky testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2.....	7
3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2.....	16
<i>Časť testu: Počúvanie s porozumením</i>	<i>16</i>
<i>Časť testu: Gramatika a lexika</i>	<i>19</i>
<i>Časť testu: Čítanie s porozumením.....</i>	<i>19</i>
4 Vyhodnotenie PFIČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2	21
Záver	22

Úvod

Cieľom predloženej správy je zhodnotiť externú časť maturitnej skúšky (EČ MS), ktorú absolvovali žiaci gymnázií na úrovni B2 v školskom roku 2012/2013. Správa pozostáva zo štyroch kapitol.

Prvá nastoľuje všeobecné charakteristiky testu, ako aj nové štatistické kritériá na jeho hodnotenie.

Druhá uvádza najdôležitejšie štatistické údaje o výkonnosti testovaného súboru. Nájdete v nej informácie o žiakoch, ktorí na príslušnom testovaní participovali, ako aj o ich školách, prevažne vo forme tabuliek a obrázkov.

V tretej kapitole sa venujeme detailnejšiemu rozboru položiek, interpretácii jednotlivých častí testu s dôrazom na problémy, ktoré sa v teste B2 vyskytli.

Štvrtá približuje výsledky písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS).

Cieľom externej časti maturitnej skúšky i písomnej formy internej časti maturitnej skúšky je prispieť ku komplexnému posúdeniu jazykových i gramatických kompetencií maturantov z francúzskeho jazyka na danej úrovni. Ústna forma internej časti maturitnej skúšky (ÚFIČ MS) je zameraná na hodnotenie aktivít ústnej produkcie a interakcie.

1 Charakteristika testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2

Význam externej časti maturitnej skúšky (EČ MS) spočíva v jej jednotných kritériách, ktoré umožňujú spoľahlivo porovnať výsledky súboru maturantov zodpovedajúcej úrovne. Samotné výsledky zas poskytujú vyučujúcim na jednotlivých stredných školách užitočný obraz o stave ich predmetu. Z hodnotenia EČ MS tiež vyplynie, ktorým praktickým zručnostiam učiacich sa treba venovať viac pozornosti.

Test B2 z francúzskeho jazyka bol administrovaný 13. marca 2013. Test pozostáva z **80 položiek** rôznej obtiažnosti. Veľmi ľahké a ľahké úlohy vyžadujú jednoduché myšlienkové operácie, napríklad triedenie a priradovanie informácií, ale aj jednoduchú aplikáciu. Stredne obtiažné úlohy využívajú zložitejšie myšlienkové postupy, ako sú indukcia, dedukcia, analýza, syntéza, hodnotenie a overovanie. Veľmi obtiažné úlohy sú zamerané na tvorivý prístup, zložitejšiu aplikáciu a riešenie problémových situácií. Všetkými spomínanými úlohami sa testujú receptívne jazykové kompetencie, ako sú počúvanie a čítanie s porozumením a tiež lingvistická kompetencia.

Jednoduchšie myšlienkové operácie sa uplatňujú najmä v **úlohách s výberom odpovede** (ÚVO), zložitejšie predovšetkým v **úlohách s krátkou odpoveďou** (ÚKO). Prvé sú neproduktívne, druhé sú produktívne. Ich zastúpenie v troch častiach testu B2 je nasledovné:

V prvej časti, ktorou je Počúvanie s porozumením a ktorá obsahuje 20 položiek, je 13 úloh neproduktívnych a 7 produktívnych. Druhou časťou je Jazyk a jeho používanie, kde zo 40 položiek je pomer neproduktívnych a produktívnych úloh 20 : 20. Tretia časť Čítanie s porozumením pozostáva z 20 položiek, z ktorých 13 je neproduktívnych a 7 produktívnych.

Každá časť testu pre úroveň B2 sa skladá z ďalších troch častí. Na vypracovanie úloh z časti **Počúvanie s porozumením** (ďalej: počúvanie) majú žiaci 30 minút, na **Gramatiku a lexiku** (ďalej: gramatika) majú 45 minút a na **Čítanie s porozumením** (ďalej: čítanie) tiež 45 minút. Ciele testovania jazykových a gramatických kompetencií žiakov sú obsiahnuté v dokumente NÚCEM *Špecifikácia testov z cudzích jazykov pre Maturitu 2013 a Spoločný dizajn testov pre úroveň B2*. Z neho vychádzajú tvorcovia testov pri stanovovaní obsahu i rozsahu jednotlivých textov, východiskových zdrojov a tematických okruhov.

Ďalšími dokumentmi, ktorými sa riadia tvorcovia testov pri zostavovaní testu B2 z francúzskeho jazyka, sú: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky* (v preklade Š. Franeka), ďalej dokument ŠPÚ *Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z francúzskeho jazyka úroveň B2* (ďalej len CP).

Pri realizovaní testu z francúzskeho jazyka na úrovni B2 sa autorský tím riadil zodpovedajúcou špecifikáciou testu s nasledovnými stupňami obťažnosti položiek: 3 veľmi ľahké, 15 ľahkých, 55 stredne obťažných a 7 veľmi obťažných.

Súčasne s testom členovia autorského tímu francúzskeho jazyka vypracovali špecifikačnú tabuľku, ktorá je výsledkom opätovného odborného posúdenia jednotlivých položiek. V stupňoch obťažnosti položiek zistili minimálne odchýlky.

V záujme zjednocovania hodnotiacich kritérií testov s medzinárodnými štandardmi pristúpili štatistici tento rok k inovovanému spôsobu interpretácie nameraných údajov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Pregnante ho vysvetľuje a tabuľkou dopĺňa PaedDr. M. Mišová, vedúca Oddelenia tvorby testov pre stredné školy, NÚCEM:

- Žiaci sa pre potreby interpretácie výsledkov rozdeľujú do 5 výkonnostných skupín podľa známky. V interpretácii výsledkov sa bude namiesto doteraz zaužívaného pojmu úspešnosť používať pojem **obťažnosť**.
- V súvislosti so zámenou používania pojmov úspešnosť (1) a obťažnosť (2) treba zdôrazniť, že ak má položka obťažnosť napr. 0 – 10 % (2), hovoríme o tom, že 0 – 10 % bolo priemerná úspešnosť riešenia (1) tejto položky žiakmi.
- Namiesto štyroch stupňov obťažnosti položiek v minulosti (veľmi ľahká, ľahká, stredne obťažná a veľmi obťažná) sa uplatňuje v súčasnosti nasledovné odstupňovanie položiek: veľmi ľahká, ľahká, stredne obťažná, obťažná a veľmi obťažná.

Rozdelenie položiek podľa percentuálnej hodnoty obťažnosti uvádza nasledujúca tabuľka. Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %.

Tab. 1 Klasifikácia položiek podľa obťažnosti

Hodnota obťažnosti v %	Obťažnosť položky
<0; 20>	veľmi obťažná
(20; 40)	obťažná
(40; 60)	stredne obťažná (okolo 50,0 % optimálna)
(60; 80)	ľahká
(80; 100)	veľmi ľahká

Pri málopočetnom súbore žiakov maturujúcich z francúzskeho jazyka pokladáme za užitočné sústrediť sa najmä na položky, ktoré boli pre žiakov z objektívnych či subjektívnych príčin veľmi obťažné (po novom pod 20 % úspešnosti).

2 Výsledky testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2

V školskom roku 2012/2013 absolvovalo EČ MS z francúzskeho jazyka 80 žiakov, ktorí pochádzali výlučne z gymnázií. V teste dosiahli úspešnosť 54,3 %, ktorá je pomerne dobrým výsledkom. V tohtoročnom teste žiaci najlepšie zvládli gramatiku. Nasledovalo čítanie a napokon počúvanie, ktoré je najnáročnejšou jazykovou kompetenciou.

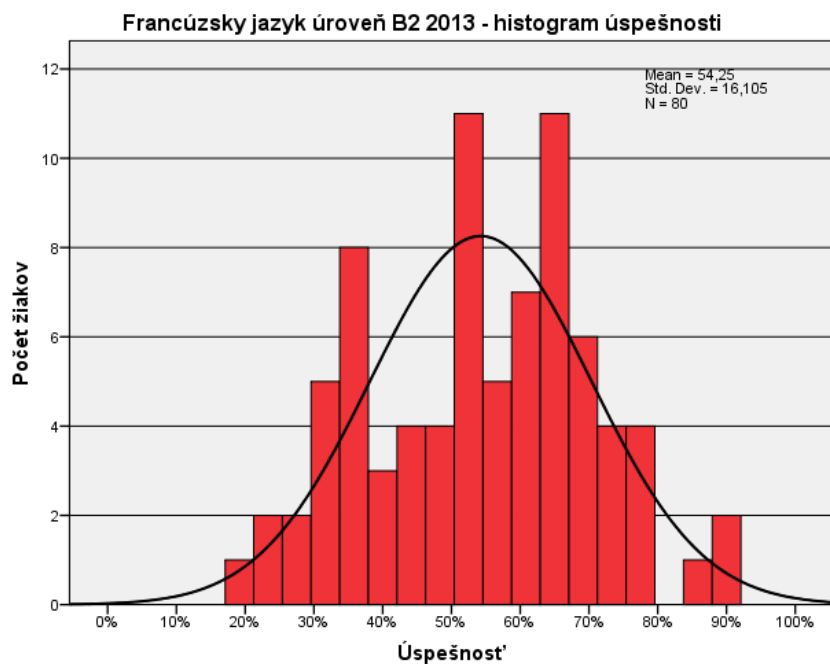
O vysokej úrovni spoľahlivosti (reliability) testu svedčí údaj Cronbachovo alfa na úrovni 0,912.

Tab. 2 Francúzsky jazyk úroveň B2 2013 - psychometrické charakteristiky testu (úspešnosť)

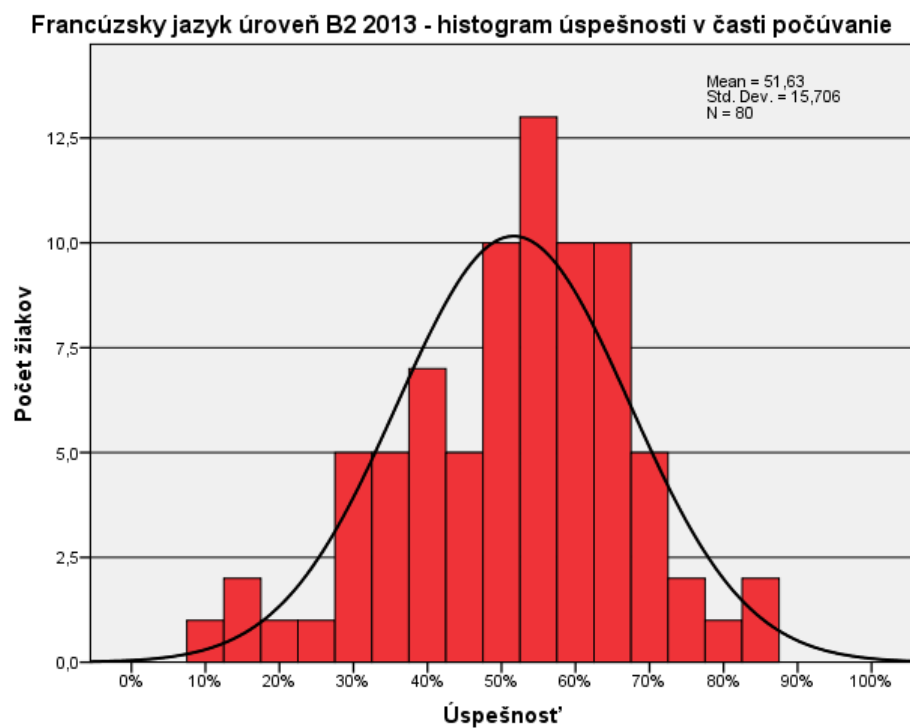
	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
	Priemer	Priemer	Priemer	Priemer
Počet testovaných žiakov	80	80	80	80
Maximum	85,0	92,5	95,0	89,2
Minimum	10,0	15,0	20,0	19,2
Priemer	51,6	56,0	55,1	54,2
Štandardná odchýlka	15,7	18,4	19,2	16,1
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	1,8	2,1	2,1	1,8
Cronbachovo alfa	,707	,871	,764	,912
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	8,5	6,6	9,3	4,8

Na nasledujúcom grafe je histogram úspešnosti mierne posunutý doprava, podľa čoho možno súdiť, že testovaný súbor žiakov bol dobre pripravený na riešenie úloh v rámci úrovne B2.

Z obrázkov 2, 3, 4 je najrovnomernejšie rozložený obrázok 3 zodpovedajúci gramatike, ktorá vyšla ako najúspešnejšia časť testu.

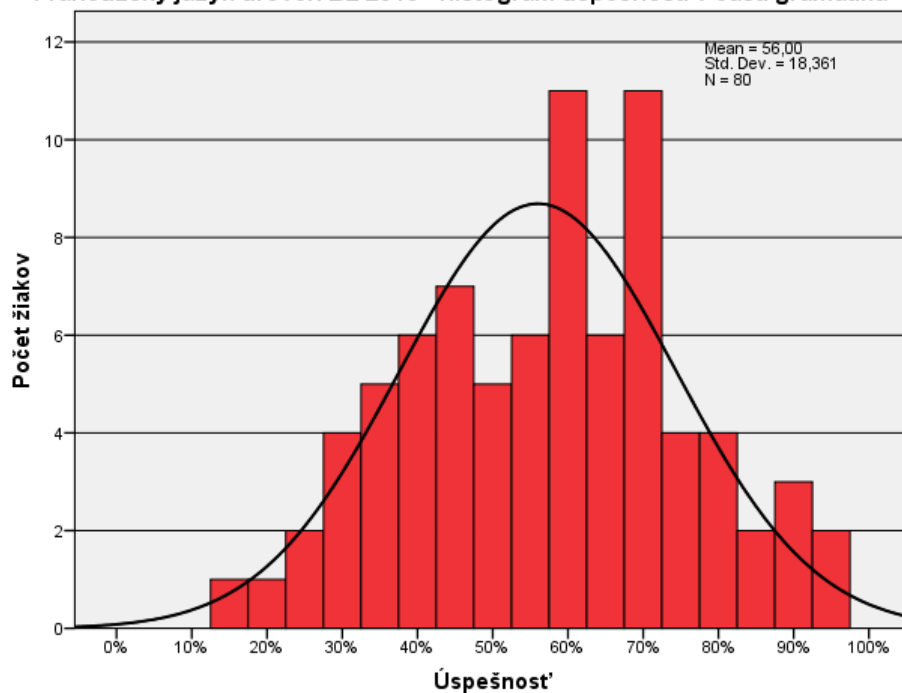

Obr. 1 Histogram úspešnosti

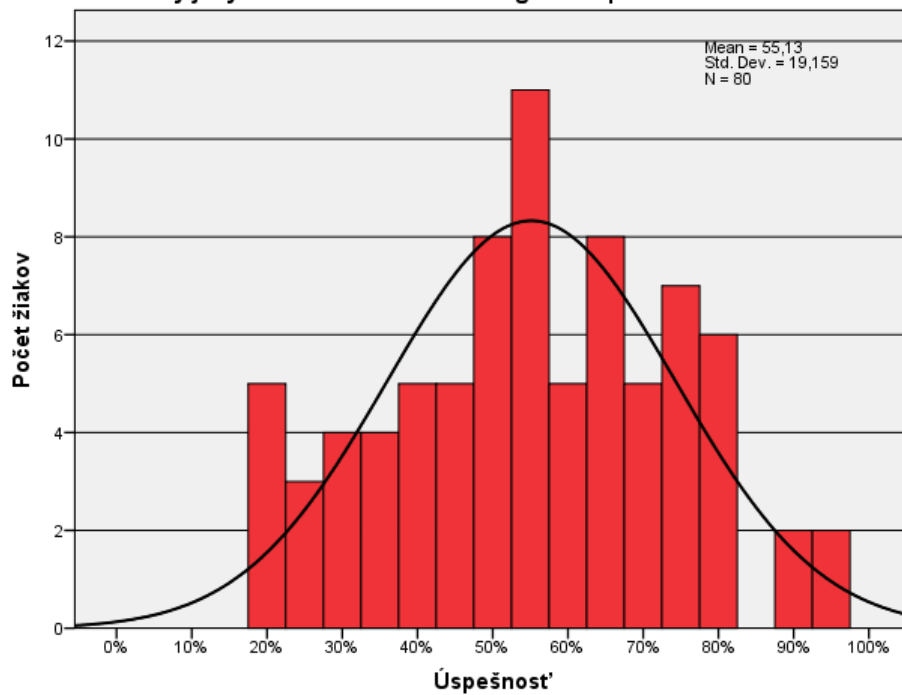
Obr. 2 Histogram úspešnosti v počúvaní

Francúzsky jazyk úroveň B2 2013 - histogram úspešnosti v časti gramatika

Obr. 3 Histogram úspešnosti v gramatike

Francúzsky jazyk úroveň B2 2013 - histogram úspešnosti v časti čítanie

Obr. 4 Histogram úspešnosti v čítaní

Tab. 3 Prepojenie úspešnosti a percentilu

	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
1	19,2	,0	1
2	23,3	1,2	1
3	25,0	2,5	1
4	29,2	3,7	2
5	30,0	6,3	1
6	30,8	7,5	1
7	31,7	8,8	2
8	33,3	11,3	1
9	34,2	12,5	1
10	35,0	13,7	2
11	35,8	16,2	2
12	36,7	18,8	1
13	37,5	20,0	2
14	39,2	22,5	1
15	40,8	23,8	1
16	41,7	25,0	1
17	42,5	26,2	1
18	43,3	27,5	1
19	45,0	28,7	1
20	45,8	30,0	1
21	48,3	31,3	1
22	49,2	32,5	1
23	50,0	33,8	2
24	50,8	36,3	4
25	51,7	41,3	2
26	52,5	43,8	1
27	53,3	45,0	4
28	55,0	50,0	2
29	55,8	52,5	1
30	57,5	53,8	2
31	59,2	56,3	1
32	60,0	57,5	2
33	60,8	60,0	1
34	61,7	61,3	2
35	62,5	63,7	1
36	63,3	65,0	1
37	64,2	66,3	2
38	65,0	68,8	2
39	65,8	71,3	3
40	66,7	75,0	3
41	67,5	78,8	1
42	68,3	80,0	1
43	69,2	81,3	3
44	70,0	85,0	1
45	71,7	86,3	1
46	72,5	87,5	1
47	74,2	88,8	2
48	75,8	91,3	2
49	77,5	93,8	1
50	78,3	95,0	1
51	84,2	96,3	1
52	88,3	97,5	1
53	89,2	98,8	1

Tabuľka 3 napovedá o prepojení úspešnosti žiakov a percentilu, ktorý umožňuje určiť ich poradie podľa dosiahnutých výsledkov. Jeden žiak dosiahol najvyššiu úspešnosť 89,2 % a najnižšiu úspešnosť 19,8 % zaznamenal tiež jeden žiak. Hranicu úspešnosti viac ako 33 % neprekročilo 9 žiakov, čo predstavuje 11,25 % testovaného súboru.

Tab. 4 Počet škôl a žiakov podľa kraja

Francúzsky jazyk úroveň B2 2013 - počet škôl a žiakov podľa kraja

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Kraj	BA	8	27,6%	16	20,0%
	TT	1	3,4%	1	1,3%
	TN	3	10,3%	7	8,8%
	NR	2	6,9%	10	12,5%
	ZA	2	6,9%	6	7,5%
	BB	4	13,8%	5	6,3%
	PO	5	17,2%	27	33,8%
	KE	4	13,8%	8	10,0%
	Spolu	29	100,0%	80	100,0%

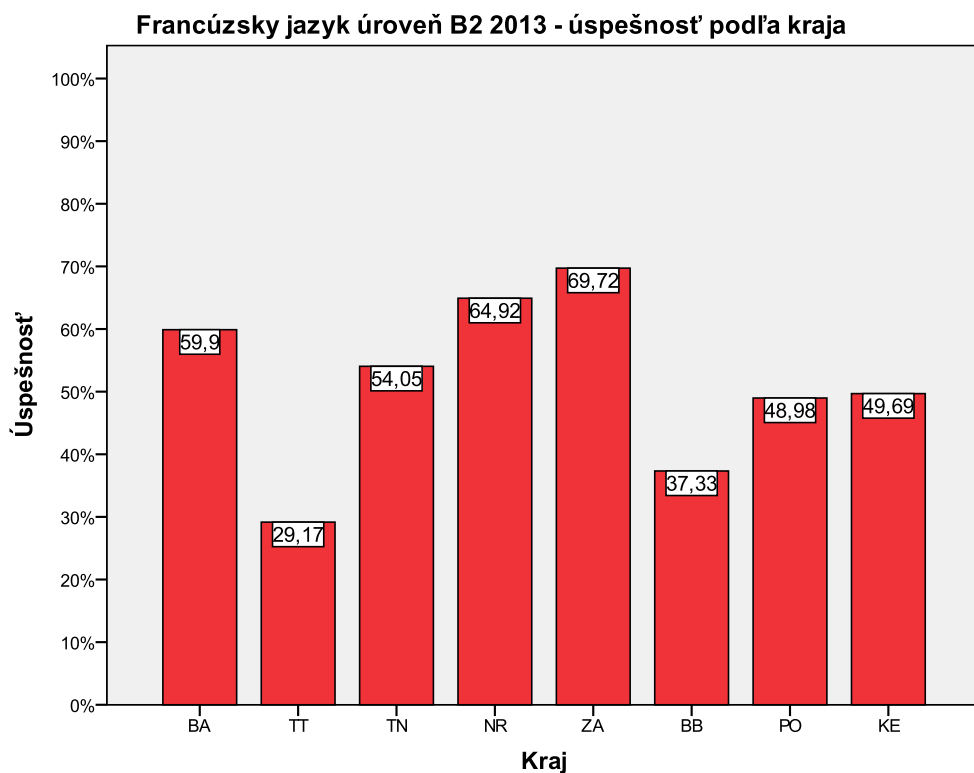
Podľa tabuľky 4 najviac žiakov maturovalo z francúzskeho jazyka v Prešovskom kraji, počtom škôl bol prvý Bratislavský kraj.

Tab. 5 Úspešnosť podľa kraja

Francúzsky jazyk úroveň B2 2013– úspešnosť podľa kraja

Kraj	N	Priemer	Štd. chyba priemeru
BA	16	59,9	4,1
TT	1	29,2	.
TN	7	54,0	7,5
NR	10	64,9	2,4
ZA	6	69,7	4,7
BB	5	37,3	5,1
PO	27	49,0	2,7
KE	8	49,7	5,0
Total	80	54,3	1,8

Pre rozdielny počet žiakov v jednotlivých krajoch je možné porovnávať výsledky dosiahnuté v Žilinskom a Banskobystrickom kraji, ako aj v Trenčianskom a Košickom kraji. V oboch prípadoch sú rozdiely na úrovni strednej až silnej vecnej signifikancie.

Obr. 5 Úspešnosť podľa kraja

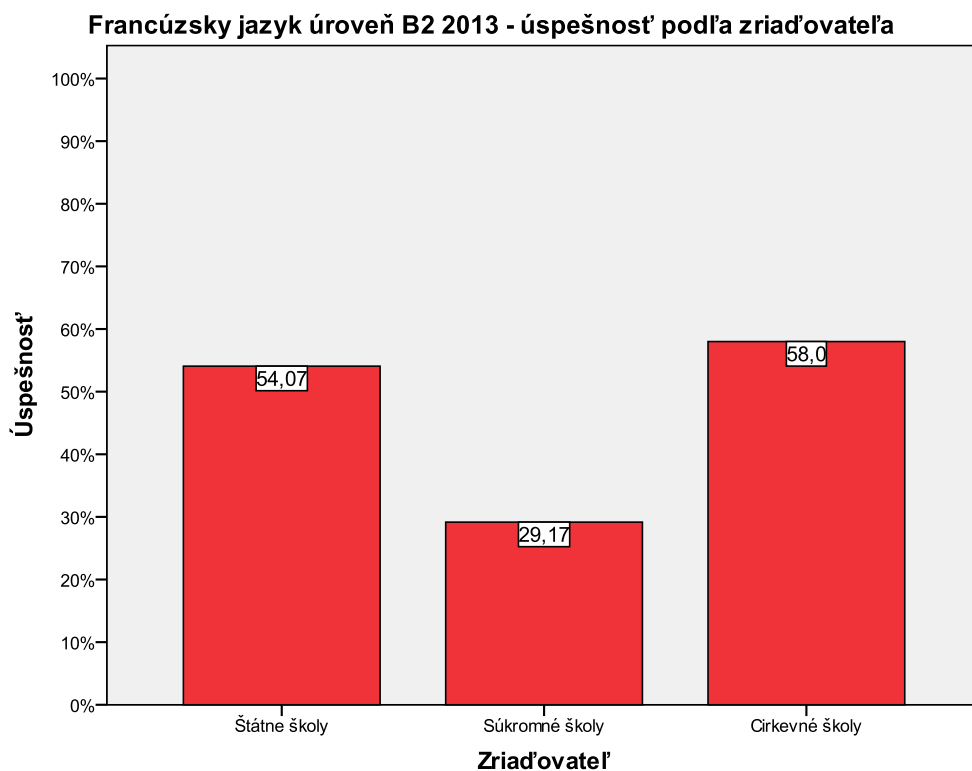
V počte škôl a žiakov podľa zriaďovateľa vysoko vedú štátne školy zastúpením 86,3 %.

Tab. 6 Počet škôl a žiakov podľa zriaďovateľa

Francúzsky jazyk úroveň B2 2013 - počet škôl a žiakov podľa zriaďovateľa

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Zriaďovateľ	Štátne školy	21	72,4%	69	86,3%
	Súkromné školy	1	3,4%	1	1,3%
	Cirkevné školy	7	24,1%	10	12,5%
	Spolu	29	100,0%	80	100,0%

Pre obrovské rozdiely medzi školami podľa zriaďovateľa porovnanie úspešnosti žiakov týchto škôl nie je relevantné.

Obr. 6 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

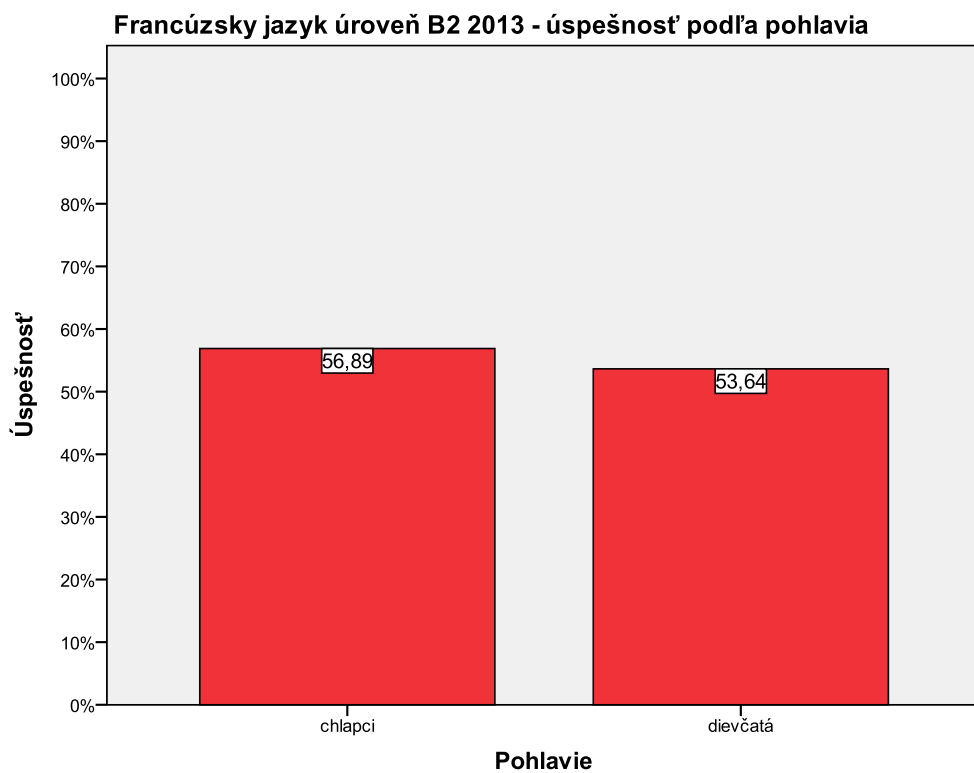
Z testovaných žiakov dievčatá tvorili viac ako štvornásobok v porovnaní s počtom chlapcov v pomere 65 : 15.

Tab. 7 Počet škôl a žiakov podľa pohlavia

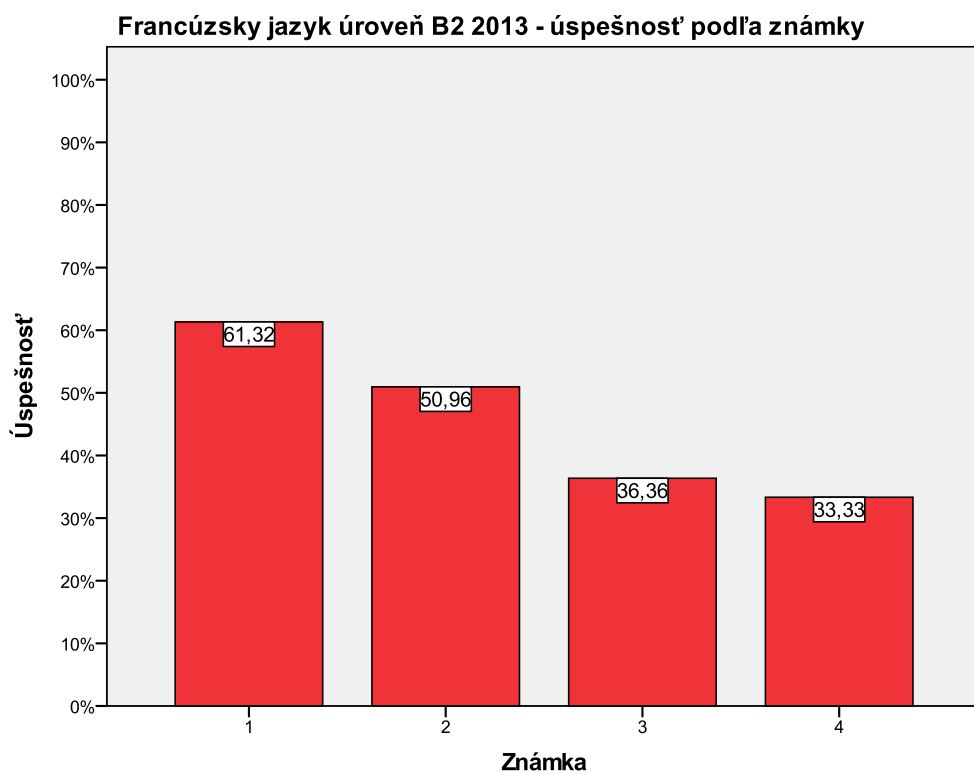
Francúzsky jazyk úroveň B2 2013 - počet žiakov podľa pohlavia

		počet	%
Pohlavie	chlapci	15	18,8%
	dievčatá	65	81,3%
	Spolu	80	100,0%

Rozdiel medzi priemernou úspešnosťou chlapcov a dievčat nebol štatisticky významný, ako to vidieť na obrázku 7.

Obr. 7 Úspešnosť podľa pohlavia

Obr. 8 Úspešnosť podľa známky

Tab. 8 Porovnanie priemernej úspešnosti s národným priemerom

Francúzsky jazyk úroveň B2 2013 – Národný priemer 54,3 %

	Známka	t	Stupne voľnosti	Obojstranná signifikancia	Vecná signifikancia
1	1	3,455	45	,001	,458
2	2	-1,203	19	,244	,266
3	3	-5,671	10	,000	,873
4	4	-2,182	2	,161	,839

Jednotkári dosiahli vyššiu úspešnosť oproti národnému priemeru na úrovni strednej vecnej signifikancie. Trojkári dosiahli nižšiu úspešnosť ako národný priemer na úrovni silnej vecnej signifikancie.

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2

Počúvanie s porozumením a čítanie s porozumením sú receptívnymi jazykovými činnosťami. Vytvárajú predpoklad pre zvládnutie produktívnych jazykových činností, akými sú hovorenie a písanie. Úlohy zamerané na počúvanie s porozumením slúžia na globálne či detailné pochopenie vypočutého jazykového prejavu, alebo sledujú vnímanie čiastkových špecifických informácií. Spravidla v tejto časti testu sa striedajú nahrávky dialogického charakteru s monologickým.

Časť testu: Počúvanie s porozumením v predmetnom teste bolo vyhodnotené ako najmenej úspešné s priemerom 51,6 %. Okrem zapojenia náročných myšlienkových operácií a jazykových kompetencií si táto časť testu vyžaduje od žiakov zvýšenú pozornosť, pretože po dvoch počutiach už nemajú možnosť overiť si z nahrávky informáciu, ktorá im unikla a ktorá je pre doplnenie slova nevyhnutná. (Pokiaľ ide o obťažnosť položiek, bilancia je nasledovná: z 20 položiek 10 bolo stredne obťažných, 3 boli extrémne obťažné, 3 veľmi obťažné a 4 veľmi ľahké.)

Za najobťažnejšiu a najmenej úspešnú súčasť testu vôbec považovali žiaci 3. časť počúvania s porozumením. Názov nahrávky znel **Les promesses de la domotique dans l'habitat de futur** = Prísľuby inteligentného bývania budúcnosti. Téma nahrávky súvisela s témou č. 4 podľa CP: Bývanie. **Položky č. 20, 16 a 19** boli pre žiakov veľmi obťažné.

Položka č. 20 sa vzťahovala na vetu z nahrávky :

« De nos jours, ces systèmes automatiques sont **proposés** au grand public = Dnes sú tieto automatické systémy **ponúkané** širokej verejnosti. »

V resumé jej zodpovedala formulácia :

« Heureusement, ces technologies formidables sont déjà à la **portée**/disposition **du** grand public = Našťastie, tieto úžasné technológie sú dnes **na dosah**/k dispozícii širokej verejnosti. »

Žiaci bežne používajú frazeologizmus « **à la disposition de qqn** », rovnako dôverne poznajú sloveso « porter = niesť, apporter = priniesť » a frazeologizmus « **à la portée de qqn** » je dosť frekventovaný, ale len 2,5 % testovaného súboru žiakov bolo schopných poradiť si s touto položkou. Resumé s dopĺňovaním (ÚKO) je príležitosťou odlíšiť najvýkonnejších žiakov, ale nepredpokladali sme, že ich bude len tak málo.

Podobná situácia s frazeologizmom bola aj v **položke č. 16**. Na rozdiel od položky č. 20 nešlo o synonymický výraz, ale o zhrnutie najmenej jedného odseku z nahrávky pomocou frekventovanej kolokácie (ustálené slovné spojenie):

« Il est huit heures du matin et, depuis quelques minutes déjà, le sèche-serviettes s'est déclenché dans la salle de bain et la cafetière s'est mise en marche dans la cuisine. Au moment où la radio s'allume, les volets roulants se lèvent dans toutes les pièces de la maison = Je 8 hodín ráno a už pred niekoľkými minútami sa aktivoval sušič uterákov v kúpeľni a kávovar v kuchyni. Vo chvíli, keď sa zapne rádio, vonkajšie žalúzie sa zdvihnú na všetkých miestnostiach domu. »

V resumé zhrňujúca veta znela:

« En effet, dans chaque pièce, les appareils électroménagers sont programmés pour (...) **rendre service** au bon moment de la journée = V skutočnosti v každej miestnosti sú elektrospotrebiče programované tak, aby (...) **poslúžili** vo vhodnej chvíli. » Frazeologizmus « **rendre service** » je veľmi často používaný a hodí sa do resumé, pretože zastupuje viaceré slovesá označujúce fungovanie jednotlivých elektrospotrebičov (**se déclencher ; se mettre en marche ; s'allumer ; se lever**). »

Bohužiaľ, aj tentokrát na položku zareagovalo správne iba 2,5 % žiakov.

V prípade **položky č. 19** žiaci mali zopakovať slovo, ktoré počuli v nahrávke:

« Á la moindre **fuite** d'eau ou de gaz, le système est prêt à couper l'alimentation = Pri najmenšom **úniku** vody alebo plynu je systém pripravený prerušiť napájanie. »

V resumé tejto myšlienke zodpovedá veta :

« S'il y a une **fuite**/panne/coupure de gaz ou d'eau, le système de leur alimentation s'arrête automatiquement = Ak dôjde k **úniku/poruche/prerušeniu dodávky** plynu alebo vody, systém ich napájania sa zastaví. »

Položku správne vyriešilo 7,5 % maturantov, čo je opäť veľmi slabý výsledok.

Ďalšie tri **položky č. 14, 17 a 18** z tej istej časti vyšli zo štatistického hodnotenia síce s lepším bodovým ziskom, ale tiež ako **veľmi obtiažné**.

Položka č. 14 vyžadovala použitie kľúčového slova z nahrávky « **domotique** » v novosformulovanom kontexte. Pripomíname, že slovo « **domotique** » bolo v nahrávke definované.

Východiskom bola úvodná veta nahrávky :

« **La domotique** sert aux habitants d'une maison du futur à améliorer leur quotidien : c'est elle qui s'occupe automatiquement de leur confort, de leur sécurité (...) = **Système intelligent** dom slúži obyvateľom domu budúcnosti na zlepšenie ich každodenného života: to on sa automaticky stará o ich komfort, o ich bezpečnosť (...).»

Príklad z resumé:

« Bientôt, les occupants d'une habitation du futur ne pourront plus se passer de la **domotique/technologie/modernité** qui se chargera de leur vie confortable et sécurisée = Čoskoro sa obyvatelia príbytku budúcnosti nebudú môcť zaobísť bez **inteligentného domu/technológie/modernosti**, ktorý/ktorá sa postará o ich pohodlný a bezpečný život. »

V položke č. 17 bolo potrebné použiť synonymické vyjadrenie. Veta z nahrávky bola sformulovaná takto :

« Dans la journée, une machine à laver démarre aux heures où **les tarifs sont les plus bas** (...) = Cez deň sa práčka spúšťa, keď sú **hodinové tarify najnižšie** (...) . »

Zodpovedá jej nasledovná veta z resumé :

« Pendant l'absence des résidents, les machines travaillent de sorte à **réduire/baisser/minimiser** les factures d'électricité, donc faire des économies = Počas neprítomnosti rezidentov spotrebiče fungujú tak, aby **znížili/minimizovali** účet za elektrinu, teda šetrili. »

Na rozdiel od položky č. 14 (10,00 % úspešnosti) v položke č. 17 (15,00 % úspešnosti) mali žiaci použiť synonymické vyjadrenie na úsporu elektriny, čo je náročnejšie ako zopakovanie slova z nahrávky v resumé. Jednako ťažšia položka podľa štatistického vyhodnotenia spôsobila žiakom menej problémov.

V nahrávke, ktorá súvisí s položkou č. 18, sa hovorí :

« Á dix heures, quand les habitants viennent de sortir, le chauffage s'éteint. Il se **rallumera** une demi-heure avant leur retour, vers 18 heures = O 10.hod., keď obyvatelia odídu, kúrenie sa vypne. Znovu sa zapne pol hodiny pred ich návratom okolo 18. hod. »

V resumé je myšlienka o kúrení zachytená nasledovne:

« (...) il est inutile de laisser le chauffage **allumé/allumer/marcher/fonctionner** pendant la journée = (...) je zbytočné nechať kúrenie **zapnuté/pracovať/fungovať**. »

V tomto prípade ide o obmenu slovesa « **se rallumer – allumé/allumer** » a všetky tvary sú žiakom na úrovni B2 známe, preto je nižšia úspešnosť položky č. **18** (17,5 %) prekvapivá.

Časť testu: Gramatika a lexika bola najúspešnejšou časťou testu. Svedčí o tom priemer 56,0 %, ako aj zastúpenie ľahkých položiek (6) a stredne obťažných (32). Len 2 položky vyšli ako **veľmi obťažné** (podľa starého i nového systému interpretácie výsledkov). Opäť sa budeme venovať dvom posledným, a to položke č. **40** a **53**, ktoré zaznamenali nízku úspešnosť 12,5 %.

Položka č. 40 patrí do úloh s výberom odpovede (ÚVO). Žiaci mali uviesť rod prídavia minulého vzhľadom na anteponovaný predmet v ženskom rode. (**Les trois pièces d'or** = Tri zlaté groše)

Príklad:

« (...) **la solution** (...) que le pauvre homme lui avait **révélée** = (...) riešenie (...), ktoré mu chudobný muž odhalil. »

Tento typ úlohy sa vyskytuje každoročne s rovnakým výsledkom: vychádza ako veľmi obťažná položka, akoby sa tomuto gramatickému fenoménu nevenovala na školách patričná pozornosť.

Položka č. 53 je súčasťou úloh s krátkou odpoveďou (ÚKO). Vo vete bolo potrebné dať neurčitok do správneho slovesného tvaru. Úloha nebola pre žiakov problémom pre výber slovesného času, lebo v podradovacom súvetí s vedľajšou vetou časovou bolo sloveso v minulom čase (imparfait = imperfektum) a išlo o vyjadrenie súčasnosti, čiže o opätovné použitie imperfekta. Veľmi obťažnou bola úloha s najväčšou pravdepodobnosťou preto, lebo len 12,5 % žiakov vedelo časovať sloveso 2. slovesnej triedy « **s'agir** »... (**L'âne, un vrai bonheur** = Osol, skutočné šťastie)

Príklad :

« (...) quand l'âne refusait d'avancer, c'est qu'il **s'agissait** de sa méfiance devant un obstacle = keď osol odmietol napredovať, to znamenalo, že **ide** o nedôveru pred nejakou prekážkou. »

Časť testu: V Čítaní s porozumením dosiahli žiaci druhý najlepší výsledok 55,1 % úspešnosti.

Najväčší problém mali s **položkou č. 78**, ktorá vôbec nevyzerá ako veľmi obťažná, ale ju vyriešilo len 2,5 % žiakov. Vyskytla sa v 3. časti čítania medzi úlohami s krátkou odpoveďou

(ÚKO). V resumé mali žiaci doplniť synonymický výraz vzťahujúci sa na východiskový text.
(**Profession : père au foyer** = Povolanie: otec v domácnosti)

Príklad z ukážky:

« Benjamin ne regrette pas les discussions habituelles à la machine à café avec ses anciens collègues du travail. En revanche, *lors des dîners entre amis*, il souffre parfois quand la conversation tourne autour de leurs activités professionnelles = Benjamín neľutuje obvyklé diskusie s bývalými kolegami z práce pri automate na kávu. Ale pri **večeri s priateľmi** často trpí, keď sa rozhovor krúti okolo ich profesionálnych aktivít. »

A teraz resumé :

« D'une part, il est content de son nouveau statut. D'autre part, il se sent un peu complexé en **compagnie/présence** de ses amis qui parlent de leur travail = Na jednej strane je spokojný so svojím novým postavením/statusom. Na druhej strane sa cíti trochu podceňovaný v **spoločnosti/prítomnosti** svojich priateľov, ktorí hovoria o svojej práci. »

Pri takejto jednoduchej úlohe máme na vysvetlenie problému jediný dôvod: únava žiakov v závere testu.

Bilancia obťažnosti príslušných položiek je nasledovná: veľmi ľahké (4), ľahké (5), stredne obťažné (5), obťažné (5), veľmi obťažné (1).

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B2

Hodnotenie PFIČ MS je v kompetencii jednotlivých škôl, ktoré zasielajú údaje o výsledkoch svojich žiakov do NÚCEM. 29 gymnázií, z ktorých testovaný súbor 80 žiakov pochádzal, nám poskytlo všetky výsledky.

Zaznamenali sme priemernú úspešnosť PFIČ 76,1 %, pričom najvyššiu úspešnosť dosiahli žiaci v obsahu textu (85,7 %) a najnižšiu v gramatike (62 %). Ďalšie parciálne výsledky podľa kritérií hodnotenia PFIČ boli nasledovné: úspešnosť v členení a stavbe textu (85,2 %) a úspešnosť v slovnej zásobe (71,3 %).

V školskom roku 2012/2013 boli opäť vo všetkých cudzích jazykoch navrhnuté približne rovnaké zadania, samozrejme, s odstupňovanou mierou obťažnosti pre jednotlivé úrovne. Z nich vyžrebovaná téma pre B2 znela ***O knihách (Autour des livres)***. Zadanie obsahovalo ako zvyčajne 5 bodov, na základe ktorých mali žiaci tému rozvinúť. Pripomíname, že PFIČ na úrovni B2 obsahuje 200 – 220 slov.

V porovnaní s priemernou úspešnosťou testovaného súboru žiakov v EČ MS (54,2 %) ide o významný rozdiel (21,9 %) v prospech písomnej produkcie.

Samozrejme, pri PFIČ treba okrem všeobecných kritérií brať do úvahy individuálny uhol pohľadu hodnotiteľov na jednotlivých školách, v dôsledku čoho toto hodnotenie korešponduje viac s ÚFIČ MS ako s EČ MS.

Záver

Výsledky, ktoré dosiahol tohtoročný testovaný súbor žiakov v EČ MS vo francúzskom jazyku na úrovni B2, sú pomerne dobré, o čom svedčí ich celkový priemer 54,2 %. Podarilo sa im vyriešiť všetkých 80 položiek, ale 3 položky len na úrovni 2,5 % a 1 položku na úrovni 7,5 %, čo autori testu nepredpokladali. V gramatike a v čítaní s porozumením boli úspešnejší ako v počúvaní s porozumením. Pri porovnávaní percentuálnej úspešnosti gramatiky a počúvania s porozumením je rozdiel 4,4 %.

Z počtu 80 žiakov 9 neprekročilo prah úspešnosti, čo predstavuje 11,25 % testovaného súboru. Úspešnosť podľa známky (obr. 5) svedčí o tom, že jednotkári dosiahli lepší výsledok (61,32 %), ako bol národný priemer, trojkári (36,36 %) zaznamenali výrazný pokles úspešnosti. Testovaný súbor žiakov pozostával z 15 chlapcov a zo 65 dievčat. Chlapci dosiahli výsledok 56,9 % a dievčatá 53,6 %, čo nie je štatisticky významný rozdiel.

Uvedomujeme si, že z hľadiska výkonnosti má súbor testovaných žiakov každý rok inú štruktúru. Preto naše odporúčania, ako doviest' učiacich sa k dobrým výsledkom v EČ MS, môžu mať len všeobecný charakter. Poukázaním na konkrétne problémy v teste sme vyučujúcich upozornili, že daný jav si zasluhuje viac pozornosti.

Najvýstižnejšie príklady na rezervy v príprave žiakov na tohtoročné testy B2 nájdeme v časti počúvanie s porozumením a týkajú sa slovnej zásoby. Na zautomatizované používanie synonym a synonymického vyjadrenia myšlienky v resumé (v počúvaní i v čítaní s porozumením) výborne poslúži cvičenie « **Dites autrement = Povedzte inak** ». Odporúčame tiež venovať pozornosť frekventovaným frazeologizmom (**rendre service; être à la disposition/portée de qq** atď.). V gramatike (morfológii) je potrebné posilniť **časovanie všetkých slovies** vo všetkých časoch a spôsoboch, ktoré majú žiaci ako samostatní používatelia francúzskeho jazyka na danej úrovni zvládnuť. Pokiaľ ide o syntax, problémy spôsobujú najmä **zásady časovej súslednosti** vo vedľajších vetách časových, ako aj **pravidlo zhody prídavia minulého** s anteponovaným priamym predmetom.

Pre úspešnosť žiakov v počúvaní s porozumením, ktoré je najkomplexnejšou jazykovou kompetenciou, stále platí potreba **vychovávať z nich aktívnych poslucháčov**, ktorí sa podľa zadania sústredia na globálne alebo detailné porozumenie nahrávky, prípadne na požadované špecifické informácie. Využívanie príťažlivých relácií z francúzskej televízie alebo z internetu na vyučovacích hodinách (napr. hry a vedomostné súťaže) je výborným prostriedkom na ich motivovanie k ďalšiemu zdokonaľovaniu sa v tejto jazykovej kompetencii.

Inou dôležitou podmienkou pre úspešné zvládnutie testu je rýchle čítanie, ktoré žiaci významne využijú neskôr aj v ďalšom štúdiu či zamestnaní. V tomto zmysle odporúčame vyučujúcim, **aby usmerňovali proces individuálneho čítania**, ktorému sa žiaci venujú najmä v mimovyučovacom čase. Tým, že žiakom zaujímavé čítanie nielen zadajú, ale tiež kontrolujú vzdelávacie ciele s ním spojené (obsahové porozumenie, lexikálny rozbor, funkčná gramatika, správne a rýchle čítanie), umožnia žiakom zvládnuť test bez zbytočného stresu, a hlavne efektívnejšie.

Rýchlejším vnímaním súvislého textu a lepším porozumením neznámych slov v kontexte sa žiaci spoľahlivo pripravujú nielen na náročné úlohy v teste, ale predovšetkým na efektívne a všestranné využívanie študovaného jazyka.

Použitá literatúra

1. Butaš, J., Butašová, A., Folny, V.: Tvorba testov pre meranie úrovne A1, A2, B1 a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. Vydavateľstvo VERBUM KU pre ŠPÚ Bratislava: Ružomberok 2011.
2. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z francúzskeho jazyka úroveň B2. ŠPÚ: Bratislava 2008.
3. Dolez, C., Pons, S.: Alter ego B2, Hachette Livre: Paris 2007.
4. Fanová, A., Juščáková, Z.: Záverečná správa z externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky 2012 úroveň B2. NÚCEM: Bratislava 2012.
5. Ficek, T.: Externá časť maturitnej skúšky 2013. Záverečná správa zo štatistického spracovania testu a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z francúzskeho jazyka úroveň B2. NÚCEM: Bratislava 2013.
6. Juščáková, Z. – Ringlerová, V.: Príručka (vysvetlenie pojmov používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov EČ MS). ŠPÚ : Bratislava 2007.
7. Mialaret, G.: La Psychopédagogie. Presses Universitaires de France: 2004.
8. Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava 2006.
9. Špecifikácia testov z cudzích jazykov úroveň B2 pre externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2012/2013. NÚCEM: Bratislava 2012.
10. Pokyny na hodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky, cudzie jazyky. NÚCEM: Bratislava 2012.
11. Príručka (vysvetlenie pojmov používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov T9 a EČ MS), Oddelenie hodnotenia výsledkov meraní. NÚCEM: Bratislava 2013.
12. Sabbah, H.: Le Résumé. Hatier: Paris 1991.
13. Tagliante, C.: La classe de langue. CLE international: Paris 1994.
14. Un Cadre Européen Commun de Références pour les Langues. Conseil de l'Europe: 2000.